

№ 19 (25992)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы — газета издается с 14 марта 1923 года

2024 азы 3 феврал — æртхъираны майы 3 бон, сабат

Аргъ 10 сомы

КАСУТ НОМЫРЫ:

2 ИСТОРИ
Базыдтам бирæ ног хабæрттæ

3 ЮБИЛЕЙ
Æнæтæрхон у æрмæстдæр Рæстдзинад

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Хъæбысхæст

Съездæй

Фыццагтæ сæхи æвдисынц фидарæй

Мæскуыйы, форум-равдыст "Уæрæсæ"-йы, кадджын уавæры сæхгæдтой Фыццагтты Змæлды съезд. Архайдтой дзы мингай сывæллæттæ, ныййарджытæ, зондамонджытæ æппæт бæстæйæ. Съезды æппæт цаутæм 1,5 милуан адæймаджы кастысты онлайн-трансляцийы фæрцы.

Съезды сæрмагонд уавæг, Уæрæсейы Федерацийы Президент, Владимир Путин йæ раныхасы куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй Фыццагтты Змæлды бавæрæн стыр æмæ ахъаззаг у. "Мæнмæ гæсгæ, уæхи афтæ фидарæй, нысанмæ арæстæй дарддæр дæр куы æвдисат, уæ бæллицтæ куы æххæст кæнат, уæд уын зынгæ фылдæр бантысдзæн саразын. Фæстаг аз бирæ хуыддæгтыл бакуыстат: бæлæстæ 2 милуаны нысагътат, сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджитæ тохты раззаг хæххытæм ныффыстат 3 милуан писмойы, Донбасс æмæ Новороссийæн 400 мин чиныджы арвыстат. Уыцы хуыддæгтæ нæ алчидæр банкъардта", — загъта бæстæйы разамонæг.

Уæрæсейы Президент Фыццагтты бундыджы ныхæстæ загъта ныййарджытæн, зондамонджы-

тæн, сывæллæтты хъæппæристæм къæрцхуыс кæй фæлæууыдысты, уый тыххæй. Уый фæстæ Владимир Путин съезды архайджитæм азарыд Уæрæсейы Гимн. Съезд кадджын уавæры сæхгæныны мадзал рауад ирд æмæ зæрдылдаринаг. Йæ кад-

джын уадзджытæ уыдысты Президенты администрацийы разамонæджы фыццаг хæдидæг Сергей Кириенко, Уæрæсейы Хицауады Сæрдары хæдидæг Татьяна Голикова, Уæрæсейы Президентты æххуысгæнæг Максим Орешкин, Фæсивæды

хуыддæгты федералон агенттады разамонæг Ксения Разуваева. Кæронбæттан Фыццагтæ сæ размæ сæвæрдтой сæ архайдты æмæ сæ ног проекттæ царды рауадзыны нысантæ.

Архайд

Дыууæ æвзагыл фыстытæ

Дзæуджыхъæуы бынаттон хиуынаффæйады администраци амалхъомтæн амонæ сæ куыстуатты нæмттæ фæйнагыл фыстæй дыууæ падзахадон æвзагыл фæдзæхсын, ома, ирон æмæ уырессæг.

Уый тыххæй фехъусын кодта администрацийы пресс-службæ. Дзæуджыхъæуы бынаттон хиуынаффæйады администрацийы Архитектурæйы управленийы хицау Хабæты Константин куыд загъты, афтæмæй уый дзуапп дæтты рæстæджы домæнтæн, патриотизмæн, мадæлон æвзæгтæ бахъæххæнын æмæ сæ парыхатдæр кæнынæн.

Управленийы ма куыд æйбарын кæнынц, афтæмæй федералон стырдарæ горæтты æммузон скондты фæйнагджытæй пайда кæнынц. Мæскуыйы, Хъазаны, Дзæуджыхъæуы дæр уыцы нысантыл архайынц. Тагъд нæ горæты центры райдыдзысты æвæрын, æммузон домæнтæн дзуалдæттæг, фæйнагджытæ фыстытæмæ. Уыдоныл уынтыт нæмттæ фыст уыдысты ирон æмæ уырессæг æвзæгтыл.

15-æм регион

Аудынад

Хъарм уæлæдарæс æмæ æндæртæ

Фыдыбæстæ хъæххъæнджы бонны каден политикон парти "Иугонд Уæрæсæ" æххæст кæнын райдыдта хæрзаудæн акци "Хъарм — Хъæбатырæн".

Сæрмагонд æфсæддон операцийы архайдтæ чи фæцæф æмæ ныртæккæ медицинцион кусæндæтты кæй дзæбæх кæнынц, уыцы адæмæн æмæ сæ бинийнæгтæн æрæмбырд кæндзысты хъарм уæлæдарæс, сыгдæггæнæн фæрæстæг, дæргъæвæтин рæстæг æрфæйнагдæй дарæн кæй ис, ахæм адджинагтæ, фыстæджытæ æмæ æндæртæ.

Алы адæймагмæ дæр ис акцийы архайыны бар. 23 февралы æмгъуыдмæ дзæуæттæ æмбырд кæнынц Дзæуджыхъæуы (Миллеры уынг, 13) æмæ нæ республикæйы æппæт хъæуон районы партион хайдæтты, бæстæхъайтты.

Фиппаинаг: сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджитæ æмæ сæ бинийнæгтæн æххуыс нымæд у "Иугонд Уæрæсæ"-йы адæмон программæйы сæйраг къабæзтæй иуыл.

Нысантæ

Донивылдтытæй бахизыны фарстатæ

Дæтты былгæрæттæ сфидар, донвæдтæ расыгдæг кæныны фарстатæ рагъмæ рахастæуыд, РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар ДЗАНАЙТЫ Барис цы æмбырд скодта, уым.

Куыд бафиппайда, афтæмæй РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей Меньяло Доны фæрæзты федералон агенттады разамонæг Дмитрий Кирилловичæ фембæлды фæбæрæг кодтой республикæйæн ахъаззаг фарстатæ. "Уымæ гæсгæ,

мæтæ хъуамæ аххæссы фылдæр объекттыл, ууыл нæ бахъæудзæн бацархайын. Æппæт хуыддæгтæ баст сты нæ граждæнтæ нывыл уавæртимæ æмæ фæрнæйдзæг цардимæ. Уый æппæтты сæйрагдæр у", — фæбæрæг кодта Хицауады Сæрдар.

дæргъæн уаццæг бындуронæй сцалцæг кæнынмæ. Фæстæдæр Бæхъаны цæды дамбæйы дæр скæндзысты бындурон цалцæджы куысттæ.

Дарддæр цæуынц Æрыдоны доны галиу фарсы былгæрæттæ фидар кæныны куысттæ, Алагир горæт хъæххъæд æрцæудзæн. Нарты хъæуы цур Фыййагдоны, Хъарман-Сындзыхъæумæ æввахс Урсдоны донвæдтæ

хъуамæ ам, бынаты, фыццаггардон нысантæм рæвдз бавналæм, нæ архайд бæттам федералон ведомствæимæ", — загъта Дзанаиы-фырт.

Сæйрагдæр у, æппæт объектты куыстты тыххæй сæрмагонд гæххæттытæ бацæттæ кæнын. "Арвитын сæ хъæудзæн Уæрæсейы Доны фæрæзты агенттадæм, семæ хъуамæ уа куырдиæттæ дæр. Уый фæстæ та æппæт хуыддæгтæ бæрзонд æмвæзæды саразын хъæуы. Федералон програм-

Дæтты былгæрæттæм хæстæг хъæуты цæрджытæ æдасдзинад у тынг ахсджиаг, республикæ æппæт тыхтæй архайы донивылдтытæй адæмы бахизын. Æрдзон фæрæзты æмæ экологийы министр Бæззаты Вадим куыд радзырдта, афтæмæй ацы аз кæронмæ æрхæццæ уыдзæн, Терчы рахиз фарс, Беслæны горæт донивылдтытæй бахизыны хуыддаг. Былгæрæттæ дзы сфидар кæндзысты, уымæй уæлдай, бавналдзысты 1,3 километры

сыгдæггонд цæуынц. Фарон расыгдæг кодтой донвæдты 6 километры Хуссайраг поселочы, Дæллаг Ларсы, Хъæдгæронны, Мичурины, Суадджы, Николаевскийы, Сапицкаг будкæйы æмæ хæстон полигоны.

Ныртæккæ балæвæрдтой Дзуарыхъæуы, Суадджы, Ногхъæуы цурты цæуæг дæтты былгæрæттæ сфидар кæныны тыххæй куырдиæттæ.

БУТАТЫ Эльзæ

Алагирæ районæй

Йæ хистæрты кад дæлæмæ нæ уадзы

Пъæлицæйы хистæр лейтенант ДЗАПАРТЫ Дмитри мидхъуыддæгты органытъы пъæлицæйы участочы æххæстбарджынкæй службæ каны 2019 азæй.

Уæвгæ та сæ хæдзарвæндагæй æппæтты фыццаг пъæлицæйы службæ кæнын райдыдта Дмитрийæн йæ фыды фыд, прапорщик Дзапарты Барисы фырт Дмитри. Йæ бабайы ном дæр лæппуйыл дзæгъæлы нæ сæвæрдтой. Хистæр Дзапарты-фырт уыд Фыдыбæстæйы Стыр хæсты архайдæг, хæсты фæстæ азты та 1947 азы бацылд æфсæвæнæнджы милициæмæ, баслужбæ дзы кодта 30 азæй фылдæр, сис прапорщик. Йæ 'мном хъæбулы хъæбул Дмитри абон дæр хыг кæны, йæ бабаимæ базонгæ уæвыны амондын хысмæт кæй нæ балæвар кодта, ууыл. Фæлæ сæ кадджын хистæры ном бионтæ нукуы рох кодтой, æмæ, абон Дмитри куыд загъты, афтæмæй йын йæ баба алкæрддæр уыд цæвиттойнаг æмæ сæрбæрзонддзинады хос.

Æвæццæгæн æмæ уымæ гæсгæ, дæсæм къласы ма куы уыд, уæд сфæнд кодта йæ фыды фыды фæндагыл ацæуын. Скъола каст фæуыны фæстæ сис Уæрæсейы Мидхъуыддæгты министраты Краснодары университеты курсант. Ацы уæлдæр ахуырæнæндон у хуыстгонд, æмæ йæм бацæуын æнцон нæу. Фæлæ Дмитри йæ фидæны службæмæ ныфсджынкæй кæй бæллыд æмæ йæм ахуыр кæнынмæ бацæуыныл æппæт тыхтæй дæр кæй архайдта, уый фæрцы йæ бæллиц сæххæст. Бæстон æмæ бирæ зондизинадтæй уæлдай ацы

университетмæ бацæуын домæ фидар æнæнидзинад æмæ физикон æгъдауæй цæттæдзинад. Уый зонгайæ, Дмитри бацыд боксы секцимæ æмæ дзы æнтыстджынкæй архайдта. Æхуыс ын кодта Алагирæ спортивон स्कылаиы тренер Цæгæраты Витали. Уый разамындæй лæппу архайдта уæрæсейаг æмæ республикон ерысты æмæ-иу дзы бацахста раззаг бынæттæ. Йæ тренерæй Дмитри у тынг арфæйаг. Куыд загъты, афтæмæй тренировкæты рæстæг-иу сын Витали кодта боксы сусæгдзинадтæ не 'ргом кодта, фæлæ сын амьдта царды алыхуызон фæзилæнты дæр куырыхондзинад æвдисын

æмæ канд хъаруйæ нæ, фæлæ сæрызондæй дæр архайын.

Дзапарты лæппу службæ кæнын куы райдыдта, уæд спорт нæ ныуагъта, йæхиуыл дарддæр архайдта æмæ цыд иу æнтыстæй иннæмæ. Абон дæр районы номæй архайы республикон ерысты боксæй. Пъæлицæйы службæ кæнын æнцон нукуы уыд, сæдæ азы размæ куыд тæссаг уыд, абон дæр — афтæ. Фæлæ цыфæнды зынкæй дæр æрыгон хистæр лейтенантæн йæ кыуы æфты æнæлазæй службæ кæнын дæр æмæ уыцы-иу рæстæг, Уæрæсейы Федерацийы Мидхъуыддæгты министрат цы ерыстæг расиды, уыдон дæр æнтыстджынкæй архайын. Дзапарты хæдзарвæндагæй ма абон пъæлицæйы службæ кæны Дмитрийæн йæ кæстæр хо — ныртæккæ у, йæ хистæр æфсымæр каст кæй фæци, Уæрæсейы Мидхъуыддæгты министраты Краснодары уыцы университеты курсант æмæ хæстæгдæр рæстæг йæ 'фсымæримæ æмрæнхъ æрлæудзæн æмæ службæ кæндзæн Райгуырдæн бæстæйы сæрлаппонд.

Дмитри, пъæлицæйаджы службæ кæй развæрста, уымæй йæхицæй у тынг разы æмæ, куыд загъты, афтæмæй уæлдай фылдæр аргъ кæны, цæрджытимæ цы рæстæг арвиты, уымæн, адæмæн бахуыс кæнын йæ бон кæй у, уый та йын у æппæтæй зынаргъдæр æмæ æхсызгондæр.

ГÆЗЗАТЫ Зæринæ, Мидхъуыддæгты министраты Алагирæ районы хайдты инспектор

Хуссар Ирыстонæй

Инвестицион программæйы фæлгæты

Хуссар Ирыстоны социалон-экономикон райрæзтæн ахъазгæнæг инвестицион программæйы фæлгæты 2023 азы цы куыстытæ æххæстгонд æрыд, уыдонæй иу у Цхинвалы, Ирыстойнаг уынджы бирæ-фатерон царæн хæдзары арæзтæд.

Уый тыххæй журналистæн фехъусын кодтой Арæзтады, архитектурæ æмæ цæрæнуатон-коммуналон хæдзарады министраты.

Министраты минæвары ныхасмæ гæсгæ, ног арæзт фондзæлæдзгон хæдзары ис 75 æппæтфадтджын фатеры. Подряддон организацийы минæвартты зæрдиаг архайдты фæрцы арæзтадон куысттæ ахицæн сты нысангонд æмгъуыдæй дыууæ майы раздæр.

Афтæмæй ма ныр 75 бионтæн фæзынд ног фатерты æрцæрыны фадат. Уымæ, подряддон бадзырды бындурыл хæдзæртты алыварс фæзæуттæ дæр фæлгонцгонд æрыдысты.

(Информацион агентад "Рес")

Дзырды фарн

Æнæгъдауæй бирæгъы дæр ма хыгдар.

ТÆДУАТЫ Секъа

Боныхъæд

Республикæйы гидрометцентр куыд хъусын кæны, афтæмæй абон, 3 февралы, нæ уардзæн. Уæлдæфы температурæ республикæйы — 2 градусы уазалæй 2 градусы онг хъарм, Дзæуджыхъæуы — 0-3 градусы онг хъарм.

Боны дæргъ — 09,59

Хурыскаст — 07,15
Хурныгуылд — 17,14

Валютæйы аргъ

Доллар — 89,65
Евро — 97,48

12+

Кусæг фембæлд

Уæлдай цæстдард — хæстонтæ æмæ сæ бинонтæн æххуысмæ

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНАЙЛО фембæлд Цæгат Ирыстонæй Уæрæсейы Федерацийы сенатор Виталий НАЗАРЕНКОИМÆ.

Кусæг фембæлды æр-дзырдтой Ирыстон Уæрæ-сеймæ байуы 250 азы æмæ республикайы автономийы 100 азы бæрагбоны тых-хæй. Уымæй уæлдай ма ныхас цыд, регионы законæвæ-рæг æмæ æххæстгæнæг ор-гæнты хъæлпæрæстæм куыд каст цæуы, уый тыххæй.

Уæлдай æргом аздæхтой сæрмагонд æфсæддон опе-рацииы архайджытæ æмæ сæ бинонтæн федералон æххуысады мадзæлттæ афойнадыл æмæ хæрххæд уавæры дæттыны фарста-мæ.

Ноджы Сергей Менайло æмæ Виталий Назаренко

дзырдтой Цæгат Ирыстоны регионты социалон иннова-циты æхсæзæм форум æмæ хъæууон хæдзарады кус-

джыты форумы архайды тыххæй. Ацы дыууæ хуыуддаджы дæр аразы Уæрæсейы Федерацийы Со-вет. Уый тыххæй фехъусын кодта РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы æмæ Хи-цауады пресс-службæ.

ГАПБАТЫ Алетæ

Истори

Базыдтам бирæ ног хабæрттæ

Зæххы къорийыл цæраг адамы историйы æвир-хъаудæр цаутæй иу у, Дыккаг дунеон хæсты 6 ми-луан дзуттаджы немецæг фашисттæ æмæ сæ хъуызтæ куы ныццæгътой, уый — Холокост.

Иугонд Нацисты Организа-цийы Генералон Ассамблея 2005 азы 27 январы рахаста сæрмагонд уынаффæ æр-

музейтæ ис бирæ бæстæты. Ахæм музей фæзынды Дзæуджыхъæуы дæр 2017 азы уæды рæстæдджы дзут-

джыхъæу — хæстон намысы горæт”, зæгъгæ, уыцы май-данхæссæг Гергарт Надель. Музей уал абоны онг ба-бæраг кодтой мингй адæймагтæ. Уыдæн дзы æз дæр. Æрæджы, уым Со-ветон Цæдисы дыууæ хатты Хæбæтары Плиты Иссæйы номыл Зæронд Бæтæ-

вылаз дæр уыцы æмгъуыды Холокосты амæтгæтты ном ссарыны бон сфидар кæ-нын. 1945 азы гъе уыцы бон — 27 январы — Советон Æфсад суæгъд кодта кон-центрацион лагер Освенци-мы (Аушвицæ) ахæстæттæ, уым нацистæ амардтой иу милуан адæймагтæм “ввæхс”. Абон Холокосты тыххæй

тагты бынагтон æхсæнады сæрдар Марк Петрушан-скийн хъæлпæрæстæ æмæ æх-хуысæй. Музей хæссы, концлагер Собибору гæр-зифтонг сыстад чи сарæзта, уыцы Александр Печер-скийн ном.

Ныртæккæ музейы ди-ректор у медицинон служ-бæйы дæлбулкьон, “Дзæу-

хъойыхъæуы скъолайы ахуырдазутимæ иумæ ба-зыдтам бирæ ног хабæрт-тæ, куыд Холокосты, афтæ Дыккаг дунеон хæсты æмæ нацизмыл уæлахизы нæ паддзахады егъау ба-вæрæны тыххæй дæр.

ХЪАРДАНТЫ Тимур, историк

Нымæцтæ

Ипотекон æфстауттæ — фылдæр

2023 азы Уæрæ-сейы цæрджытæ цы ипотекон æфстауттæ райстой, уыдоны бæрц схæццæ 8 трил-лион соммæ. Ахæм нымæцтæ фехъусын кодта УФ-йы Центрон банк.

Банчы пресс-службæйы минæвары ныхасмæ гæс-гæ, æрмæст декабры банктæ адамæн ипотеко-

æфстаутты хуызы радтой 785 миллиард сомы бæрц.

2022 азы бæраггæ-нæнтимæ абаргæйæ, ипо-текон æфстаутты бæрц зынгæ фæфылдæр — уы-цы аз æппæт ахæм æфстауттæ уыдысты 4,8 триллион сомы.

Адæм фылдæр ипоте-кон æфстауттæ исын кæй райдыдтой, уыцы æууæл Уæрæсейы Центрон банчы сæрдар Эльвирæ На-биуллина бабаста, лыг-тон ипотекайы програм-мæтæ зынгæ кæй фæхъо-мысджындæр сты, уымæ.

“Рæстæг куыд æвдисы, афтæмæй адæм зæрдиаг-дæрæй пайда кæнынц лыгтон ипотекайы програм-мæтæтæй. Уымæ, бирæ уæрæсейæг субъект-тæ сæхæдæг дæр ар-азынц регионалон ипоте-кон программæтæ”, — ба-фиппайда банчы сæрдар.

(“РИА Новости”)

Нæ интервьютæ

Уæрæсейы Слестгæнæг комитет: ивгъуыд азы хатдзæгтæ æмæ фидæны нысанта

Æрвылаз ацы афон куыд ваййы, афтæ та ныр дæр ведомствæтæ хатдзæгтæ кæнынц ивгъуыд азы архайды бæраггæнæнтæн, нысанта æвæрынц фидæны куыстæн.

Ацы фарстатæ ныртæккæ сты Уæрæсейы Федерацийы Слестгæнæг комите-ты куысты боны фæткы дæр. Ацы ахсджиаг барадхæххъæнæг паддзахадон орган æрæзт æрцыд 2011 азы. Комитеты бæрны сты уголовон тæрхонадимæ баст фарстатæ. Уымæ, комитеты куджыты къухы ваййынц уæлдай карæдæр фыдракæндты фæдыл слестгæнæн мадзæлттæ аразыны æххæстбарта.

УФ-йы Слестгæнæг комитеты Цæгат Ирыстоны слестгæнæг управленийы ив-гъуыд азы куысты бæраггæнæнтæ куыд рауадысты? Управленийы минæвæрт-тæ 2023 азы дæргы фылдæр æргом цы фарстатæм здæхтой? Паддзахады бын-дуртæ æмæ адæймаджы барта къахыргонд цы уæззау фыдракæндтæй æр-цыдысты, уыдоны фæдыл цавæр слестгæнæн архайд æрæзт цыд? Уыдæтты тыххæй “Рæстдзинад”-æн радзырдта Уæрæсейы Слестгæнæг комитеты РЦИ-Аланийы слестгæнæг управленийы разамонæг Валерий УСТОВ:

тæрддзинады фæрцы.

Уымæ, ивгъуыд азы дæргы æргом здæхт цыд, раздæры азты цы фыдра-кæндтæ арæзт æрцыд, уы-доны æууæлтæ раггом кæнынц дæр. Зæгъæм, 2023 азы слестгæнæг управлени æмæ иннæ ба-радаххæххъæнæг орган-ты æнгом æмархайды фæрцы сбæрæг кодтам, 2001 азы адæймаджы чи амардта, уыцы фылдæнæ-джы. Æмбæлгæ слестгæ-нæн мадзæлттæ саразыны фæстæ уголовон хуыуддаг бакодтам тæрхондоны бæрны. Иу ахæм дæнцæг ма. Уголовон æфхæрд баййæфта, цалдæр хатты тæрхонгонд кæмæн уыд, ахæм фылдæнæг дæр. Уы-та 2011 азы æнахъомæн бакодта тыхм.

коррупцион фæзындытты-мæ баст æрмæджыты бындурыл сарæзта 146 уголовон хуыуддаджы. Зæгъæм, гæртам радтын æмæ райсынимæ баст æрмæджыты бындурыл сарæзтам 53 уголовон хуы-уддаджы. Уыдонæй ныри-дæгæн 20 хуыуддаджы (23 адæймаджы ныхмæ) æр-выст æрцъыдысты тæрхон-донмæ.

Бæстæйы социалон-экономикон нывæлад бахæххъæныны сæрап-понд иудадзыгон цæст-дард ис, æмбæлгæ хъа-лонтæ фидны, фæллой-гæнæг адамæн афойна-дыл мызд дæттыны, стæй æндæр экономикон архай-димæ баст фарстатæм. Ивгъуыд азы, æмткæй райсгæйæ, экономикон архайдимæ баст æгъдау-хæлдтыгæ æмæ фыдра-кæндты фæдыл æрмæ-джыты бындурыл управле-нийы слестгæнджытæ са-рæзтой 252 уголовон хуыуддаджы. Уыдонæн сæ фылдæр хай хауынц цæст-фæливлæн митæм, æнæ-

закъон хъазæн бизнес ра-парахат кæнынмæ, хъа-лонтæ фидынæй хи фæты-лиф кæнынмæ. Амынд ны-мæцæй 98 уголовон хуыуддаджы (124 адæй-маджы ныхмæ) фæдыл æрмæджытæ ныридæгæн балæвæрдтам тæрхондон-мæ.

Экономикон архайдимæ баст хуыуддæгтыл дзур-гæйæ, æрхæссын хъæуы ахæм бæраггæнæнтæ дæр. Афтæ, 2023 азы дæргы ацы къабазы æгъ-даухæлдтыгæ чи æруагъта æмæ фыдракæндтæ чи ра-кодта, уыдоны æнæзакъон архайдæй паддзахадæн рачындæуыд 780 милуан сомы аргъ зиантæ. Уый-мæ, арæзт уголовон хуыуддæгты фæдыл раг-агъоммæ слесты рæстæг аххосджынтæ паддзахад-мæ раздæхтой 682 милуан сомы. Уымæй уæлдай, ин-нæ уголовон хуыуддæгты æууæлтæ иртасгæйæ, слестгæнджытæ æрцахс-той гуырысхойæтты 166 милуан сомы аргъ исбо-над.

Ахæм фæткы бындурыл бæстон æмæ бæрзон куыст цæуы, Слестгæнæг комитеты бæрны цы æн-дæр уголовон хуыуддæгтæ ис, уыдоныл дæр.

Кæронбæттæны мæ цы-бырæй зæгъын фæнды хæстæгдæр фидæны ар-хайды сæйрагдæр нысан-ты тыххæй дæр. Сæвзæрг-гæ экономикон уавæр хынцгæйæ, фыццаджы-фыццаджæ, æргом здæхт цæудзæн бюджетон фæ-рæзтæ хардз кæныны, бæстæйы цæрджыты бар-тæ æмæ финансон инте-рестæ къахыр кæныны цаутæн аккаг ныхкыурд дæттыны фарстатæм. Уый-мæ, уыцы куыст арæзт цæудзæн иннæ барад-хæххъæнæг æмæ цæст-дарæг ведомствæтимæ æнгом æмархайды бынду-рыл. Æмæ ма иу хуыуддаг. Раздæр куыд уыд, афтæ нырæй фарстæмæ дæр слестгæнæг органты ар-хайд æргом уыдзæн не ‘хсæндæн.

Ныхас ныффыста СЛАНТЫ Аслан

Барæд

Æмгуыстадыл бафидыдтой

Дзæуджыхъæуы Ирыстойнаг районы прокурорæн уыд радон хуыуддаджы фембæлд сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджы-тæн æххуысы пад-дзахадон фонд “Фыдыбæстæ хъæх-хъæнджытæ”-йы хайады минæвæртти-мæ.

Фембæлды архай-джытæ æрныхас код-той амынд операцийы архайджытæ æмæ сæ бинонты барта æмæ сæ бинонтæн интересæ хъаххъæнынымæ арæзт фарстатæ лыг кæныны рæстæг æмгуыстады фарстатæ.

Фыццæгарадон æргом аздæхтæуыд сæрма-гонд операцийы архай-джытæ æмæ сæ бинон-тæн социалон æххуы-сы къабазамонæг фе-дералон æмæ региона-лон законæвæрынад æмбарын кæныны фарстатæм.

Фембæлды архай-джытæ бафидыдтой ха-бæрттæ кæрæдзийæн хъусын кæныныл æмæ кæрæдзийæн ахъаз кæ-ныныл.

ХЪАРАТЫ Каринæ

Фыссынц “Рæстдзинад”-мæ

Нæ райсом нæхицæй аразгæ у

Ирон адæммæ фарн бадзурæд! Фæндыт та мæ нæ уарзон газет “Рæстдзи-над”-ы ногæй не ‘гъдæутты тыххæй зæгъын. Нæ куырыхон хистæр Цгойтиы Хазбийы æрмæджытæ æгъдаутты тыххæй систы скъо-лайæу. Уæдæ Хæмыцаты Раман дæр йæ удæй арт цæгъды, нæ рæс-угъд æгъдауджытæ кæстæртæм цæ-мæй хæццæ кæной, ууыл дзурй.

“Стыр Ныхас”-ы уæнгтæ æмæ газеткæсджытæ дæр фыссынц æр-мæджытæ, фæлгæ хуыуддаг хуыз-дæрхъуаг у. Æвæццæгæн, ацы фарстатыл æрвылбон дæр дзырын, фыссын хъæуы. Æрæджы æхсæна-дон змæлды координацион советы сæрдары рæвæрттой Уататы Зелимы. Уый схъомыл Зæронд Бæтæхъойыхъæуы, фæарнджын, æгъдауджын бинонты ‘хсæн. Ирон æвзаг, не ‘гъдæуттæ хорз зоны, кæстæр-хистæрæн цавæр æгъдау дæттын æмбæлы, уыдæттæ æмба-ры, кæны. Йæ ‘мгæртты ‘хсæн ын хорз кад ис.

Кæд æмæ Уататы-фыртæн ацы æхсæнадон куыст уыйас зонгæ нæу, уæддæр мæ уырны, йæ зонд, йæ хъæру нæ багъау кæндзæн, хуыуддаг йæ бынатæй сæнкъуыс-дзæн. Сылгоймаг уынаффæгæнæ-гæй нæ Хуыцау бахизæд, фæлгæ мæ фæндытæ мæ хуыдытæ рæгъмæ рахæссын. Нæ хистæр фæлтæрмæ æрвитын мæ ныхас, цард ныл йæ уæз æрæвæрдта, уæдæ нæ саби-бонты дæр æнæрæвдыд уыдыстæм Фыдыбæстæйы Стыр хæсты азæ-рæй. Абоны уавæртæй дæр зæрдæ нæ райы...

“Ковид” дæр бирæ хорз адамы ахаста не ‘хсæнæй иннæ дунемæ. Бирæуæладзыгон хæдзæртты зианы уæлхуыс чи радзурæ, уый дæр нал ваййы. Сæ афон æрцыд астæуккаг фæлтæрæн, уыдæттыл сæ ахуыр кæнын хъæуы, æгъдау

радтынхъом хъуамæ суой. Худина-гæй дзы ницы ис. Не ‘рвадæлты лæппу Олгинскæйæ (Белеккатæй) тынг дзæбæх радзурй зианы. Тæр-сын, ацы хуыуддаджы дæр та нæ баххуырсгæ дзурджытæ куы бахъæуой. Уый та худинаг у.

Махыл, ома, хистæртыл, стыр хæс æвæрд ис, хъуамæ йæ нæхæ-дæг æххæст кæнæм, фыц-цаджындæр. Нæ фыдæлты æгъдау-уттæ кæстæртæм рæсугъдæй хæц-цæ кæнæм. Раст зæгъгæйæ, ныр-тæккæ зиянмæ хистæртæ дæр цæ-уынц æнæ худтæй, цыбырдыс хæ-дæтты, спортивон дарæсы. Сылгоймагтæ — цыбырдыс хæдæтты, бынтон æнæдис къаба-

Махыл, ома, хистæртыл, стыр хæс æвæрд ис, хъуамæ йæ нæхæдæг æххæст кæнæм, фыццаджындæр. Нæ фыдæлты æгъдау-тæ кæстæртæм рæсугъдæй хæццæ кæнæм. Раст зæгъгæйæ, ныр-тæккæ зиянмæ хистæртæ дæр цæуынц æнæ худтæй, цыбырдыс хæдæтты, спортивон дарæсы. Сылгоймагтæ — цыбырдыс хæдæтты, бынтон æнæдис къабаты, гом дзабырты æмæ афтæ дарддæр. Рæстæг ивы, нæ бирæ-национ республикайы æндæр адæмыхæттыты уаг, бакаст исæм, семæ та — уыдоны æгъдауттæ дæр.

Уый хорзæрдаæм нæ ахады нæ цардуагыл. Зианы уа, чындзæх-сæвы, чызгæрвысты, куывды — нæ бон у нæ рæсугъд æгъдауттæй нæхи равдисын, иннæ адæмтæ ныл куыд бадис кæной, афтæ. Æз æф-сæддон дарæс скæнынымæ нæ си-

нæ зианты худинаг сты. Горæты ма афтæ тынг нæ зынынц, фæлгæ хъæуты дæр куыд æмбæлы, ахæм фæтк нал ис. Æппæт хъæутæ æм-хуызон не сты, фæлгæ...

Мæныл дæр бирæ зиантæ æр-цыд, иу хабар уын радзурдынæн. Ме ‘дзард æфсымæр цардæй ахи-цæн, бавæрдтам æй. Уæлмæрдæй куы æрцыдыстæм, уæд бæздæх-тæн, мæрддзыг кой дæргъ хæдæ-ры бадтысты, уырдаæм. Бузынг сын зæгъон, хиуæтты фенон, зæгъгæ,

мæ сæрыл — сау кæлмæрзæн. Фынгтылбаджытæй мæм иу лæг дзурй, чызг, давæттæ ма нын ра-хæсс, зæгъгæ. Мæ цæстытæ атар-тæ сты, куыдæй ма хуыдтагæн уыр-дзæгæй, уый хорз дæр нал хуыды кæны. Чидæртæ мыл амбырд сты, дон мын æвæрдтой. Никæмæн ницы загътон, фæлгæ мæ нæ рох кæны...

Алы сывæллон дæр рацæуы ирон хæдзарæй, æнаив куы уа, уæд ын хъуамæ йæ ныййараг бам-барын кæна, раст нæ дæ, зæгъгæ. Бирæ азты мæ дæсныидамæ гæс-гæ кустон мадæлтимæ. Се ‘рыгон чызджытæ скъуыдæ джынсыты ма цæуой, сæ быктæтæ, сæ синтæ гом ма уой, уынгмæ афтæмæй ма цæ-уой, уыдæттæ сын дзырдтон. Кæд, мыййаг, Бразилийы нæ цæрæм, ай Ирыстон у, æмæ уый аккагæй цу!

Уыдон сты райсомы мадæлтæ, цот кæныны рæстæг куы ралæууа, уæдмæ сæхи ныссахъат кæn-дзысты. Мадæлтæ хуамæ фыл-дæр æргом здахой хъомыладмæ, ирон æвзаг зонынымæ. Ирон æвзаг чи нæ зоны, уый æгъдауæн дæр ницы æмбардзæн, æфсарм дæр æм нæ уыдзæн. Хорз уалд, æмæ æппæт Ирыстоны сылгоймагтæ куы æрбангом уаиккой, куы æр-лæууиккой “Стыр Ныхас”-ы сылгой-магты комитеты уæлхуыс. Махъоты Иринæ æмæ Бургалаты Заремæ зæрдиагæй кусынц, сæ архайд баст у ирон æвзаг æмæ ирон æгъ-дæуттæ базонынымæ. Хъомылады фарстатæ сты сæ бæрны.

Нæ райсом нæхицæй аразгæ у, нæ ‘фсарм, не ‘гъдауы нæ цар-ды ахсджиагдæр хæзнатæ. Уый бамбарын афон раджы ралæууыд...

ДЖЕРАПТЫ-БЕЛЕККАТЫ Иринæ, РЦИ-Аланийы сгъухт дохтыр

Энергетикæ

Æндæразæй — фылдæр

Акционерон æхсæнад “Россети Цæгат Кавказ”-ы хайад “Цæгкавказэнерго” ивгъуыд азы электрон тых уæй кæныны куысты бæраггæнæнтæ бахыгъта.

Хардзгонд электрон тыхы тыххæй фæлхасгæнджыты æппæт къордты фиддонты æххæсткæнынады къæлхæн схæццæ 87,2 проценттæм, ома, æндæразы амынд бæ-рæггæнæнимæ абаргæйæ, 1 процент (1,3 миллиард со-мы) фылдæр.

Æндæразимæ абаргæйæ, фарон æнаеппромышленнон куыстуæттæ фиддонтæ бафыстой 2,8 проценты,

хъæууонхæдзарадон куыстуæттæ — 6,1 проценты, фе-дералон бюджетты фæрæзтæй кæй ифтонг кæнынц, уы-цы куыстуæттæ та — 8,9 проценты фылдæр.

Фарон фиддонтæ æндæразæй 6,6 проценты фылдæр чи бафыста, афæдзмæ цæрæнуатон-коммуналон къаба-зы уыцы куыстуæтты иумæйæг хæсы бæрцыл бафтыд 690 милуан сомы, æппæт фæлхасадон къордты æхсæн ацы куыстуæтты фиддонты бафысты къæлхæн та рауад æппæтæй ныллæгдæр — 49,8 проценты.

Фарон хайад “Цæгкавказэнерго”-йы районы структу-рон дæлхайгæдтæй куысты хуыздæр бæраггæнæнтæ равдыстой Мæздæджы æмæ Æрхонкæйы электрон тых-уæйгæнæг хайæдтæ. Фæлхасгæнджытæ фиддонты 99 процентæй фылдæр цæмæй бафидой, амынд хайæдтæ уымæн фадæттæ сарæзтой.

“Цæгкавказэнерго”-йы пресс-службæ

Æнæтæрхон у æрмæстдæр Рæстдзинад

ПРОФЕССОР БЛИТЫ МАРКЫ РАЙСУМРДЫЛ СÆХХÆСН 95 АЗЫ

РЦИ-Аланийы æмæ Уæрæсейы Федерацийы наукаытæ стугхт архайæг, Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты Уæрæсейаг истори æмæ Кавказ иртасыны кафедрæйы сæргълаууæг, Истори æмæ археологийы институты директор БЛИТЫ Марк Максимы фырт стыр æвæран бахаста Ирыстон æмæ Кавказы историографимæ. Йæ бындурон куыстыты историк равзæрста Кавказ иртасыны вазыгджын фарстатæ, Стыр Кавказы адæмты историйы æхсæнадон æмæ политикон ивæнтæ. Ахуыргонд историон наукæмæ бахызт ныфсджынаг. Академион скъолайы æгъдауттыл æнувыд уæвгæйæ, йæ 'ргом здæхтæ ногдзинадмæ, йæ зонадон хуыдытæ уыдысты цыммыдисаг æмæну расайдтой быцæутæ. Уырыссаг-кавказг ахастдзинæдты историографийы бирæ ис быцæуаг фарстатæ, уыдон Блиты Марк иртæстæ йæхи, ног методикæ æмæ зонадон фæрæзты руджы.

Курдиатджын историк æмæ разамонæг, диссаджы адæймаг æмæ ахуыргæнæг Блиты Марк райгуырд 1929 азы тæнджы мæйы 5 бонæ 'Ерæфы районы Быдыры Дæргъæвы. Астæуккаг ахуырад райсыны фæстæ баыцд Цæгат Ирыстоны ахуыргæнджыты институтмæ. Ахуыры æвзыгъд кæй уыд, уымæ гæсгæ йын 1949 азы бар радтой ЦИППИ-йы историон факультетмæ баивынмæ, каст æй фæци æнтыстджынаг 1951 азы, кæд æй йæ сæрибар хуыдыты тыххæй иу афон институтæй æрвитгæ дæр ракодтой, уæддæр. Зындгонд профессор Б.С.Скитскийы амындай Марк баыцд ЦИНИИ-йы аспирантурæмæ. Фæлæ уый æхгæд æрцыд 1953 азы. Уымæ гæсгæ Блиты-фырт йæ ахуыр адарддæр кодта Мæскуыйы Ломоносовы номыл паддзахадон университеты æмæ 1956 азы бахъахъæдта кандидатон диссертаци.

Уæдæй фæстæмæ куыста ахуыргæнæгæй ЦИПУ-йы историон факультеты æмæ кодта зонадон куыст. 1958 азы йæ снысан кодтой ЦИНИИ-йы историон хайды сæргълаууæгæй, æмæ дзы бакуыста 1963 азмæ. Цыбыр рæстæгмæ Блиты-фырты организацион курдиаты фæрцы уагъд æрцыдысты "Цæгат Ирыстоны АССР-йы исто-

фæстæмæ æнæ раивгæйæ разамынд лæвæрдта ЦИПУ-йы Советон Цæдисы историйы кафедрæйæн (1992 азæй — Уæрæсейаг истори æмæ Кавказ иртасыны кафедрæ). Уæд историонты ног фæлтæры размæ æрлæууыд бæстæйы историон рæзтæн ног концепци аразыны хæс, хуыдыс сæ антинаукон схемæтæ æмæ традицитыл фæуæлахиз уæвын. Блиты Марк разæнгардæй архайдта историон наукайы классикон традицитæ ныффидар кæныныл. Йæ сæйраг зонадон цымыдистæ уыдысты: Уæрæсе, Кавказ æмæ историографи.

Уыцы фарстаты фæдыл ныффыста бирæ уацтæ æмæ рецензитæ 50-60-æм азты республикон æмæ центрон рауагъдæдты. Афæтæмæй сæвæрдта æрыгон ахуыргонд æмæ уый фæрцы нæ бахаулд, 50-70-æм азты зонады цы мæнгдзинæдтæ уыд, уыдоны ахæсты. Блиты Марк хъомыл кодта, зонадон фæллой, адæмы æгъдауттæн, рæстдзинад æмæ уæздандинадæн стыр аргъ кæм кодтой, ахæм бинонты 'хсæн. Йæ фыд — инженер, Ирыстоны зындгонд æхсæнадон архайæг, Мамсыраты Дæбейы роман "Хъæбатырты кадæджы" хъайтартай иуы прототип. Йæ мады æфсымæр Фидараты Георги — зындгонд журналист, газет "Рæстдзинад"-ы редактор, курдиатджын публицист — уый фæндыд, цæмæй йæ хæрæфырт суа ахуыргонд. Маркы та, йæ æмгæрттæй бирæтау, фæндыд тæхæг суæвын. Фæлæ фæуæлахиз зонад.

Йæ фыццаг монографи "Ирыстоны Уæрæсеимæ бау" Блиты Марк ным-мыхуыр кодта 1959 азы. Темæйыл дарддæр куыста Мæскуыйы, Ленинграды æмæ Астраханы архивты, ссардта дзы стæм æрмæджытæ XVIII æнусы Ирыстоны историйæ — 3 мин сыфы бæрц. Уыцы куыстæн стыр ахадындынад уыд, уымæн æмæ Ирыстоны истори XV æнусы — XIX æнусы райдайæнмæ уыд æнæиртæст. Ног историон бæрæггæнæнты фæрцы Блиты-фырт æндæр хуызы æркаст XVIII-XIX æнусыты уырыссагирон ахастдзинæдтæм: Ирыстон Уæрæсеимæ кæй бау, уый уыд политикон, экономикон, дипломатон æмæ конфессион бастдзинæдты фæстиуæг.

Архивы бакуысы фæстæ Марк 1961 азы рауагъта йæ иннæ монографи "Ирон минæварад Бетъырбухы. 1749-1752 азтæ". Чынджы фыццаг хатт мыхуыргонд æрцыд æрмæг уырыссагирон ныхасы фæдыл Бетъырбухы æмæ ирон дипломаттæ Магкаты Зураб, Хъесаты Еба, Куртаулы Батырмырзæйы тыххæй. Сæйрагдæр та уый уыд, æмæ ахуыргонд равдыста, XVIII æнусы Ирыстоны æхсæнадон-политикон уавæр æцæг куыд уыд, афтæмæй. Монографи уагъд æрцыд 3 мин чыныгæй, æмæ йæ адæм алхæдтой дыууæ къуырымæ. Йæ æртыккаг чынджы "Ирыстон XIX æнусы фыццаг æртыккаг хайы" ахуыргонд скодта вазыгджын хатдзæгтæ уырыссаг-кавказг ахастдзинæдты рессагдæр заманы тыххæй. XIX æнусы райдайæны Ирыстоны истори дзæг у драмон цаутæй. Ацы рæстæгмæ хауы демографон бæллæх, уæд Цæгат Кавказыл ахæлиу сты рын æмæ халер; ирон адæм стох кодтой уæрæсейаг хæдхæцæг, æфсæддон-административон фæткæвæрдты ныхмæ.

60-æм азты кæрон Блиты Марк ныффыста йæ

бындурон иртасæн куыст "Уырыссаг-ирон ахастдзинæдтæ XVII æнусы" (30-40-æм азтæ), уый уыд йæ докторон диссертаци, æмæ йæ æнтыстджынаг бахъахъæдта Мæскуыйы паддзахадон университеты. Историкул уæд цыд 38 азы.

1970 азы монографи рацыд мыхуыры, æмæ йын стыр аргъ скодтой бынæттон æмæ центрон газетты. Мæскуыйы паддзахадон университеты профессор П.П.Елифанов фыста, иртасæн куыст конд кæй у æппæты бæрзонддæр æмæвæзадыл. Блиты Марк ацы чыныг йæдæмæ куы ныцц ныффыстаид, уæддæр йæ ном баззадаид зонады, ахæм ахадындынад ын уыд.

Монографи "Уырыссагирон ахастдзинæдтæ" рауадзыны фæстæ Блиты-фырт мыхуыр кæнын райдыдта архивтæй ист историон документтæ. Цыбыр рæстæгмæ бацæттæ кодта дыууæ томы "Уырыссаг-

сæйраг здæхæнты фарст æмæ рæгъмæ рахаста оригиналон концепци. Уый бындурыл фыст æрцыд монографи "Астæуккаг Ази — Уæрæсейы æддагон политикæйы (XVIII æнусы II æрдæг — XIX æнусы II æрдæг)", æмæвæрттæ йын уыдысты Н.С.Киняпина æмæ Дегъаты Валодя. Чыныг рацыд Мæскуыйы.

Фæстаг азты Блиты Марк наукон-иртасæн архайд уæлдай цыммыдисаг уыдис Кавказимæ баст политикон хабæрттæй, XVIII-XIX æнусы Цæгат Кавказы социалон уавæримæ баст фарстатæй. Уыцы иртасæндæ ситы нырыккон фыдыбæстæйаг кавказахуырады æнæвæтонæг хай. 1989 азы Марк мыхуыры рауагъта

ландийы: "Гуырдзиаг-ирон быцæу. Фидауынгæнæн процесс".

Блиты Марк разамындæй ирон ахуыргæндтæ фыстой æмæ хъахъæдтой кандидатон æмæ докторон диссертациæ (уыд ЦИПУ-йы докторон диссертациæ хъахъæнныны сæрмагонд советы сæрдары хæдивæг). Йæ профессионалон æнтыстдзинæдты тыххæй Блиты-фыртæн лæвæрд æрцыд кадджын нæмттæ "РЦИ-Аланийы наукаытæ стугхт архайæг" (1990 азы) æмæ "Уæрæсейы Федерацийы наукаытæ стугхт архайæг" (1994 азы). Марк зындгонд уыд, куыд фыдыбæстæйаг историографийы вазыгджын-дæр фарстаты фæдыл дискусситы активон архайæг. Ахæм зонадон быцæуты уыдис бындурон хуыды-йыл хæст, йæ ныхас арæзт цыдис æвæг æрмæджытæй, уымæ гæсгæ ахуыргонд æмæ йæ фæллæйттæ зынгæ ахадынц абон дæр национ хымбарындау æмæ Ирыстоны интеллектуал культурæйыл. Блиты Марк уыд бæрзонд профессионализм æмæ зонадон хъæдыдхыдзинады фæзминаг дæнцæг.

Блиты Марк канд наукон-иртасæн куыст нæ кодта. Зындгонд ахуыргонд сæрмагонд æргом здæхтæ ахуырадон-методикон æмæ зонадон-организацион фарстатæм, стыр ахадындынад сын кæй ис, уый зонгæйæ. Йæ хъарутæй ЦИПУ-йы Уæрæсейаг истори æмæ Кавказ иртасынады кафедрæйы æрбангом кодта дæсны куджыты коллектив, уыдон разæнгардæй иртæстой фыдыбæстæйаг историйы фарстатæ. Æмæ сын æппæты ирддæр дæнцæг уыд кафедрæйы сæргълаууæг йæхæдæг. Йæ лекцион курсытæ æмæ семинартæ хъæздыг уыдысты мидисей, алыхуызон мадзæлттæй, уымæ гæсгæ цыммыдисаг — студенттæ. Уыдонымæ йæ ныхас арæзта, кæрæдзийæн аргъ кæнгæйæ, бæрзондзинад æнкъаргæйæ. Лекцитæ кæсынмæ Блиты-фырт цалдæр хатты хуынд æрцыд Мæскуыйы паддзахадон университетмæ.

Ахуыргæнæг Блиты Маркмæ бацæуæн уыд цыфæнды куырдиатимæ дæр — кæддæриддæр архайдта æххуыс кæнынмæ, уæлдай-дæр та — студенттæн. Уыдоны разæнгард кодта зонадмæ. Цыфæнды академийон темæ дæр сын дзырдта хуымæтæгæй. Йæ практикон ахуыртæ бынат нæ уыдис куыдфæндыйы ахастæ. Йæ сæрмагонд курсытæ æмæ семинартæй та-иу рауадис æнæхъæн дискуссийон клуб. Алы студенты æнтыстыл, ног хуыдыддæй дæр-иу баццон кодта зæрдиагæй, йæ цæстуарзон уынаффæтæй сæ базырджын кæнгæйæ.

Блиты-фырт канд университеты фарстатыл нæ тыхстис. Алы азты йæ кафедрæйы куджытимæ (Тургиты Т.Б., Бзарты Р.С.) бацæттæ кодта Ирыстоны историйы чыныг 7-9-æм къластæн, уагъд æрцыд цалдæр хатты. Фæстаг азты ма ноджы иу ахуыргæнæн чыныг — "Ирыстоны истори" — рауагъта Бзарты Русланмæ.

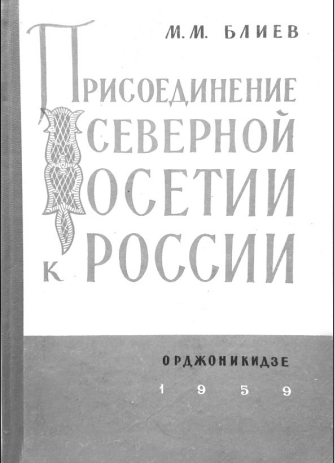
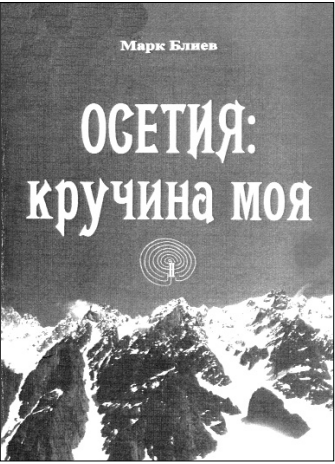
Профессор Блиты Маркы зонадон-иртасæн æмæ ахуырадон-методикон архайд æнгом баст уыд нæ цардимæ. Йæ фыццаг публицистон уацтæ мыхуыры фæзындысты 50-æм азты дыккаг æмбисы, фæлæ публицистикæмæ йæ 'ргом тынгдæр аздæхтæ фæстæдæр. Йæ уацты руджытæ æхсæнадæй парыхат кодта зонындзинæдтæ историйæ, гуманистон идеалтæ, адæмы 'хсæн сабырдзинад æмæ хæлардзинады идейтæ. Уымæ гæсгæ, зонадон-аивадон уацмæй, ахадгæ сты Маркы "Æргом фыстæг Звиад Гамсахурдиæ" (1990), "Хæст у тæригъæд æмæ тæригъæды æвдисæн..." (1993), "Ирыстон æвзарыны размæ" (1993), "Æнæтæрхон у æрмæстдæр Рæстдзинад" (1994), "Фыдæлтæ — зындон" (1994), "Балц Гунибмæ" (1994), "Барятинскийы дур" (1994), "Раззонды фынгæйæ гуырынц кæфхуындæртæ" (1996), "Фыццаджыдæр, нымайын хъæуы национ интерес" (1996), "Зонадæн

разамынд дæттын ахуыргондæн æххуыс кæнын у" (1996), "Национ интересы тыххæй" (1997). Йæ уацты адæмы рæгъмæ хаста нæ абоны царды ахсджиагдæр фарстатæ.

Историкы иннæ зонадон-сфæлдыстадон бавæрæн уыд фидар иртасæн бындур Ирыстоны историон зонады дарддæры рæзтæн. Ацы хуыддæджы Блиты Марк иу лæгæй бакодта, æнæхъæн зонад-иртасæн коллективæн цы нæ бантысы, уый. Йæ фæрцы ЦИПУ-йы арæзт æрцыд æмæ ныр дæр æнтыстджынаг кусы Уæрæсейы Федерацийы егъаудæр университетон археологийон музей "Алайнагæты рагон хæзнатæ", йæ коллекцитæ æмæ равдыстытæ сæ хъæздыгдзинадæй дысы бафтыдтой Европæйы, Кыйтайы, Японы, Америкы ахуыргæндты. Музейы бындурыл та арæзт æрцыд Истори æмæ археологийы институт (ЦИПУ-йы). Абон уымæн ис уæрæх бастдзинæдтæ уæрæсейаг æмæ фæсарæйнаг ахуыргæндтимæ.

Иртасæджы стыр курдиат, арф æмæ уæрæх зонындзинæдтæ, бæллиццаг куыстхæомдзинад нæ ахуыргонды æрлæууын кодтой бастдæр зындгонддæр æмæ нымæддæр историкты æмрæнхъ. Блиты Марк, куыд ахуыргонд æмæ ирта-сæг, афтæ каст размæ, хуыды кодта историон-зонадон фидæныл. Фæсивæды наукæмæ кæй æмхиц кодта, уый фæрцы йæ ахуыргæнинагæй биартæ кустынд республикæйы уæлдæр скъолаты, ЦИГСИИ-йы, лекцитæ кæсынц Америкы æмæ Европæйы университетты.

Блиты Марк уыд бæрзонд профессионализм æмæ зонадон принциpty хицауы фæзминаг дæнцæг.

"Курдиатджын" фæзæгъæм аивадон сфæлдыстады дæснытæй, фæрх нæ вæй-йы, зонадон сфæлдыстад дæр курдиат равдисынæн къаддæр гæнæнтæ кæй нæ дæттыт, уый. Уыцы фæтк фæхалгæйæ, зæгъдзынæн: профессор Блиты Марк уыд дис æвæг курдиатджын иртасæг. Йæ наукон фæллæйттæ адæймаг кæсы аивадон уацмæйстæ, йæ 'ппæт цард дæр, историон зонады адæймагад, рæстдзинад æмæ бæрзондзинад чи фидар кæны, уыцы курдиатджын ахуыргондæй стыр бузныг уæвгæйæ.

ХОЗИТЫ Барис

Поззийы уылæнтæ

ХУЫГАТЫ Сергей

Гадзрахат

Ныр фæци нæ рухс дуне — дывыдон, — Мидæгæй фæзынд йæ аппыл низ. Социализм нын чи арæзта, уыдон Аразынц ныр та капитализм.

Уыдон, уыдон — чи цыды нæ разæй, Чи хаста тырысаты пæр-пæр. Гадзрахатæй уыдонмæ цы разынд, Уый нæ ахсы адæймаджы сæр.

Уо, уæд æй нæ фыдæлтæ ныссастой, — Царды хæрам нал ураедта зæхх. Ныр фæстæмæ 'ртасын кæн дæ астæу Æмæ йæм гуыбыр-гыбыр ыздæх!

Уо, цы бон ныл ныккодта — дывыдон! — Уо, ныр та æлдæры ехсæй риз! Социализм нын чи арæзта, уыдон Аразынц ныр та капитализм.

Сыст æмæ сæм сис хъæр кæнын иугай, — Иугай сæм кæд фехъуысид дæ хъæр. Уыцы цардæн ард куы хордтой тугæй, Уый сæрыл куы лæвæрдтой сæ сæр.

Ацы цардыл уым куы кодтой тутæ, 'Хсидæвтæ дывыттытæгæнгæ, Уо, сæ миты уый бæрц баыцд худæг, Æмæ йыл гæнæ ныккæугæ нæй.

Уастæн сау туг ныууара сæ сæрыл, — Уыцы 'нæрыдгæ гадзрахаты 'рцыд! А дунейы бирæ уыд æвзæртæ, Фæлæ дз' ахæм æвзæртæ нæ уыд.

2023 азы, декабр

ФИДАРАТЫ Руслан

***

... Хох кæны бæрзонддæр, Цыти дæр рæзы. Æхсæнады зонд дæр Разыны "æзы".

"Æз" фæвæйы раздæр — Батыхы æмæ — Батыхы йæ лаз дæр-Раздæхы хъæмæ.

***

... Сахатæн йæ фæзылд — Рæстæджы скъуыддæг, Тар æхсæвы фæзыл Олопы скъудта...

Ивгъуыд боны цаутæ Æз мысын, æндæдзын... Суры уаты саутæ Бур цыраг-мыдæдзын.

Сахатæн йæ фæзылд — Рæстæджы скъуыд мил, Арвы цæххын фæзыл Мигъы буд скъуымбил.

Мæ низ

Æз дзагъырай армæ кæсын, Цыма дæн æгомæй, гуымыры, Æз арвы фыдæхæй тæрысн — Куы бафхæра контæй нæ Иры.

Куы нæ скæса афоныл хур, Хуыцауæй куы баззайæм рохы, Куы бахъæуа зылын зынттæ, Куы баййафæм фидæн фыдохы...

Кæд та мыл æртыхсти мæ рын, Мæ цæстæнгас арæй æрхистон, Æз Иры руаджы цæрын — Цæрдæгæны миттагмæ Ирыстон.

***

Æз дис кæнын мæ æвзæрыл, Мæ хорзыл дис кæнын. Фæззæгизæр мæ нывæрзæн Хуыдытæ та кæнын...

Хуыдытæ та кæнын, æви Сахат кæны йæ цыд, Æви кæны йæ куыст ковид, Æмæ мæ зонд фæцыд?..

Фæззæгизæр мæ нывæрзæн Æфсон фынгæй кæнын. Нæ дис кæнын мæ æвзæрыл, Мæ хорзыл дис кæнын.

***

Фæззæгизæр æмгæрттæ стæм Мах зондæй æмæ радæй. Фæррæй-фæртæм æмгæрттæ Цæуæм сæрды парадæй.

"Мæсыгдуртæй цы рахауы Уымæй аразынц над. Кæддæриддæр цырагъау у Æвдиггæ зонад".

Фæррæй-фæртæм æмгæрттæ Цæуæм сæрды парадæй — Фæззæгизæр æмгæрттæ стæм Мах зондæй æмæ радæй.

***

... Афардæг æвзонгæй Замантæм "зон". Зонгæйæ-нæзонгæйæ Фæд кæнын æз ног.

Хид æмбæртт, æрхæн дæр Дзæг сыфæй йæ таг, Бæппæртæ æрхæндæг Фæззæгизæр кæттæг.

Зонгæйæ — нæзонгæйæ Фæд кæнын æз ног. Афардæг æвзонгæй Замантæм "зон".

Спортивон фидиуаг

Хъæбысхæст

Чемпионат уыд хуыздæрхъуаг

Афæдзы фыццаг дыууæ майы æвæджиау хъæздыг сты хъæбысхæсты ерыстæй. Кæрæдзи ивгъийæ, фæд-фæдыл цæуынд алы кары богæлтты ерыстæ грекыаг-ромаг æмæ уæгъдибар хъæбысхæстæй. Уыдонæй сты — РЦИ-Аланий æмæ ЦКФЗ-ы фыццаг бынат бацахсы- ныл ерыстæ, уæгъдибар æмæ грекыаг-ромаг хъæбыс- хæстæй, дунеон Гран-при турнир "Иван Ярыгин"-ы уæгъдибар хъæбысхæстæй.

Мæнæ та ацы къуыри дæр нæ республикæйы кæрæдзийы фæдыл цæ- уынц дыууæ бæрзон ерыстæ.

Хуылаты Базийы но- мыл спортивон галуаны уæгъдибар хъæбысхæс- тæй дыууæ бон цыди РЦИ-Аланийы чемпионат.

Раздæр азты-иу ацы чемпионатæн уыд стыр ахадындынад. Уым фæ- уæлахиз уæвын уыд кады аккаг. Хыгагæн, а фæс- таг азты нæ республи- кæйы чемпионаты кад дæлдæрæй-дæлдæр кæ- ны. Ацы хатт дæр дыууæ бон Ирыстоны чемпионы номыл чи ерыс кодта, уы- донæн сæ нымæц уыд нæуæдзæй къаддæр. Но- джы дзы спортуарæдзжытæ гауызыл нæ федтой ни- кæй нæ зындгонд бо- гæлттæй. Уымæн ис алы- хуызон æфсæнттæ, фæ- лæ азæй-азмæ афтæ цæ- мæн уайы, уый у хуы- дыяг.

Иу ныхасæй, чемпионат рауад æнкъардгомау. Кæй зæгъын æй хъæуы, уыди дзы цымыдисаг фембæлдтытæ дæр, фæ- лæ сæ нымæц афтæ би- рæ нæ уыди.

Нæ зындгонд тренер æмæ тæрхонгæнæг, пе- дагогон наукаы канди- дат **Багаты Славик** уый

тыххæй загъта: "Нæ че- мпионатæй зæрдæ нæ ба- рухс. Гауызыл кæй фед- там, уыдонæй хæрз гыц- цыл уыд, абон бæрзон ерысты архайынмæ чи сбæздзæн, ахæмтæ. Ны- мадæй дæр чемпионаты

архайджытæ уыдысты æгæр гыццыл. Уымæн уыд аххосæгтæ дæр. Зæ- гъæм, ам нæ архайдтой, æртæ-чыппар бон раз- мæ Красноярскы "Иван Ярыгин"-ы номыл дунеон турниры чи хæццыл, уыцы

цæттæдзинады рæзтыл. Ацы фарстатæм каст кы- нæ 'рцæуа, уæд нæ хъæ- бысхæсты скола заууат- мæ æрцæудзæн". Уæрæ- сейы сгуйхт тренер Бага- ты Славичы ныхас растыл банымæдтой нæ иннæ зындгонд тренертæ дæр цалдæрæй.

2024 азы РЦИ-Аланийы чемпионатæ систы: 57 кг — **Коккоиты Родион** (тре- нертæ **Саулохты Чер- мен, Сохиты Зауыр**), 61 кг — **Егор Вензель** (тре- нертæ **Багаты Славик, Гуæцæлты Хадзым- рат**), 65 кг — **Мæрзойты Алан** (тренер **Гобеты Ва- лери**), 70 кг — **Реуазы Ахсар** (тренертæ **Це- бойты Вадим, Мзокты Алан**), 74 кг — **Дзукъаты Роберт** (тренер **Санаты Георги**). Фондзæй дæр сты Андияты Сосланы но- мыл хъæбысхæсты ско- лайы хъомылгæнинæгтæ. Иннæ уæзты 1-аг бынæт- тæ рабылдтой: 79 кг — **Брытыаты Давид** (Ала- гиры район, тренер **Хæ- дарцаты Олег**), 86 кг — **Хæдзарæгаты Азæмæт** (Андияты Сосланы номыл скола, тренер **Уалыты Андрей**), 92 кг — **Гæбу- ты Аслан** (Алагыры район, тренер **Хъайтмазты Рус- лан**), 97 кг — **Тæпситы Тæмрлан** (Андияты Со- сланы номыл скола, тре- нертæ Багаты Славик, Уалыты Андрей), 125 кг — **Къæбысты Дэвид** (Анди- аты Сосланы номыл ско- ла, тренер **Лалыты Ва- дим**).

БАСКАТЫ Уырымæг

богæлттæ, æмæ, цыппар бон фæстæ ЦКФЗ-ы фыццаг бынат бацахсы- ныл ерысты чи архай- дзæн, уыцы ссæдзæдздыд фæсивæды минæвæрттæ. Уый та дзурæг у ууыл, æмæ чемпионатæн æн- дæр рæстæг равзарын кæй хуыды. Уыцы фарс- татæй уæлдæй ма зæгъын хъæуы уый дæр, æмæ, нæ хъæбысхæсты сколаты хъомылгæнинæгтæн ерыстæн æрвитынæн æх- цайы фæрæзтæ кæй нæй, уый тынг къуылымпы кæ- ны нæ богæлтты æмæ æвæзырдæм зыны сæ

Æхсæнад

Хæлардзинад æмæ фæрныгады азфыст

Рухс федта сæрма- гонд рауагъдадон проект "Хæлардзинад æмæ фæрныгады азфыст. Æхсæнад "Русь": йæ истори, йæ абон".

Ацы цымыдисаг чыныг рауагътой цæгатирысто- наг национ-культурон æх- сæнад "Русь"-ы сарæзты 30 азы кадаен.

Ацы иртасæн куысты ирдæй æвдыст æрцъд- ысты, уырыссаг адам Цæгат Кавказы куыд æр- бынæттон сты, Ирыстоны райразтмæ цы ахадгæ бавæрæн бахастой, уы- дæтты истори. Кæй зæ- гъын æй хъæуы, чынджы автортæ бæстон æрлæу- уыдысты национ-культу- рон æхсæнад "Русь"-ы сарæзты хабæрттæ æмæ абоны архайды нысантыл. Уымæ, проекты ирдæй æвдыст æрцъд, амынд æхсæнадон иугонд рес- публикæйы цæрджыты 'хсæн национ фидыд æмæ иудзинадыл куыд кусы, уый.

Хæстæгдæр рæстæг РЦИ-Аланийы Æхсæнадон аудинады штабы уыдзæн чынджы презентаци.

ÆЛБОРТЫ Зæлинæ

Арфæ

Тедеты Алыксандры фырт Тенгæйæн

Цард рæсугъд кæнынц хорз адæймæгтæ. Уыдон бæрæг вæййынц адæммæ сæ зæр- дæйы æвæрд æмæ ахас- тæй, уымæн æмæ, куыд фæзæгъынц, лæг æрмæст уындæй, стæй кондæй дзæбæх нæ вæййы.

Ахæм раппæлинаг хæ- лар у махæн, бирæ азты кæй зонæм, аргъ кæмæн кæнæм, уыцы æгъдаухæс- сæг нæртон Тедеты Генæ. Цы ма уа рæсугъддæр адæймаджы мидисæн, искæмæн зæрдæйæ

аргъ кæнын.

Ацы бонты Тедеты-фыртæн йæ райгуырдæн бон у, æмæ йыл бирæ азты æнæнизæй, хъæлдзæгæй цæ- уæнт йæ бæрæгбæттæ! Хорз кæстæртæ йын ис — Алан, Альберт, Астик, æмæ сæ цинтæй, лæгдзæнæг- тæй кæддæриддæр йæ зæрдæ райæд! Лæгты дзур сын æххуысгæнæг уæд!

Генæ, ис дын рæсугъд боиног Ирæ, уазæгуар- зон стут, æмæ фæр- нæй цæрут уæ къа- бæзтæ æмæ хи- уæттимæ! Ар- фæйаг æмæ амондджын ут!

Мæдинæ æмæ Зифæ

РЕКЛАМА, ХЪУСЫНГÆНИНÆГТÆ

ИРОН ТЕАТР

Тæбæхсæуты Балойы номыл пæддзахадон Ирон академион театр

3 февралы

"Цолайы чындзæхсæв" 12+
Режиссер-æвæрдæг — РЦИ-Аланийы æмæ Кæсæг-Балхыры сгуйхт артист Уалыты Гиви.

4 февралы

"Ирæттæ" 12+
Режиссер-æвæрдæг — Уæрæсейы Федерацийы сгуйхт артист Сæбанты Тæмрлан

Райдайæн 18 сахатыл.
Билеттæ балхæнæн ис театры кассæйы
Уæгъдæрæй бадзурæн ис ахæм телефонæй:
55-14-68
Зал ифтонгонд у тæлмагæнæн аппаратурæйæй.
Ист цæуынц коллективон куйрыдæттæ.

Аивад

Юбилейы кадæн

Ленинград фашистон æрхъулайæ æххæстæй ссæрибар кæныны бон 80 азы юбилейы кадæн Беттырбухы Мари- наг театры дзæуджыхъæуккаг филиалы равдыстой концерт.

Цæгат Ирыстоны адамон артист **Гугкаты Зауырбе- джы** разамындæй симфоничон оркестр ацагъта Дми- трий Шостаковичы хуыстгонд æвдæм симфони ("Ле- нинградæг"). Немыцаг æфсæдтæ Ленинградмæ бацæ- уæнтæ алырдыгæй æхгæдæй куы дардтой, уацмыс фыццаг хатт ацагътой Фыдыбæстæйы Стыр хæсты уы- цы заман — 1942 азы 9 августы.

Шостаковичы цытджын музыкæйы алы зæлы дæр бæрæг дары историы фæд. Æрхъулайы бахауæг горæ- ты цæрæг алы адæймагæн дæр ныфсы æвдисæныл ны- мад цы зæрдæмæхъаргæ уыцы музыкæ уыд, уый ныр дæр адæймаджы æууæндын кæны, нæ бæстæйы хъару æмæ дзыллæты иудзинадыл æрхъулайы заман æвир- хъау фæлтæрагæнтæ чи бафæрæзта, симфонимæ бай- хуысынмæ æрбацæуджытæ уыцы адамы тыххæй сæ- рыстырдзинады тæлмагæнтæ банкъардтой.

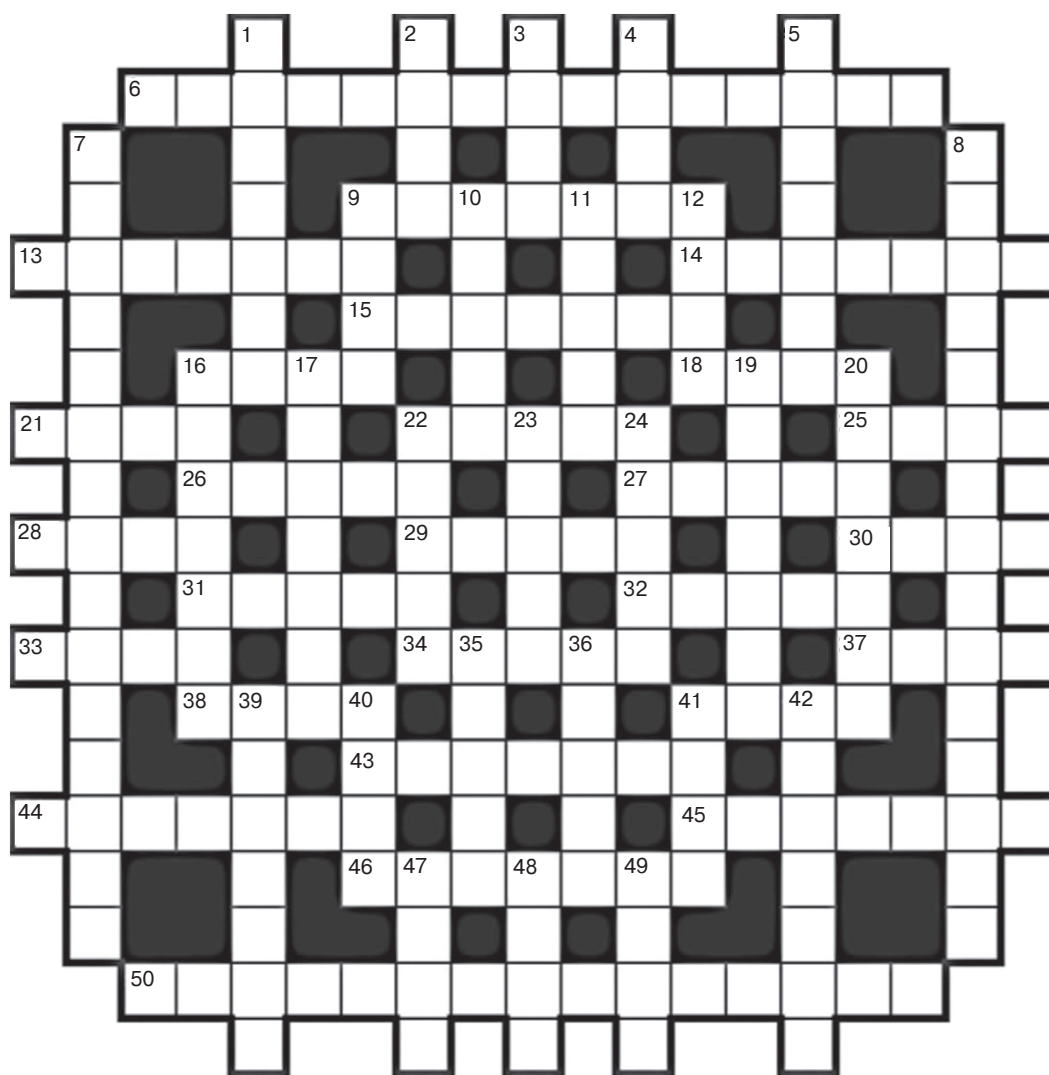
САУТÆТЫ Тамилæ

Нывгæнæджы цæстæнгасæй

— Нанайы сабæттæгæй машинæ алхæдтон. Йæ номыл æй фæдæрдзынæн...

Дзырдбыд

Дзуаппытæ 27 январы мыхуыргонд дзырдбыдæн

ФÆРСЫРДÆМ: 3. Æнтæф. 8. Хæрзаив. 9. Æмтгъеры. 10. Иблис. 11. Æвзонгад. 13. Комгæрон. 14. Рувæн. 15. Хæмпус. 16. Æрсдон. 22. Цыхт. 23. Ронг. 24. Ерыс. 25. Фæкс. 27. Къат. 28. Мæстæг. 31. Рагъæн. 33. Ксорт. 35. Евпаторий. 36. Къæ- мисæн. 38. Сæнар. 39. Фæлмæст. 40. Агъуыст. 41. Æфсин.

БЫНЫРДÆМ: 1. Фæтæвзæ. 2. Самандур. 3. Æвидар. 4. Тæлм. 5. Фæсмон... 6. Штутгарт. 7. Орноко. 12. Думæ. 13. Кæрц. 15. Хæрам. 16. Минас. 17. Синаг. 18. Æх- сар. 19. Дæрк. 20. Нысан. 24. Фæлтæхæн. 26. Саси. 27. Карк. 28. Тасмачы. 30. Æл- висæн. 32. Æнæмæст. 33. Крæстæ. 34. Тъаран. 37. Æнус.

ФÆРСЫРДÆМ: 6. Уд- цырын, уæлкурдиат, уæл- тæмæнæд. 9. Æгуыппæг, сабыр, æнæсым. 13. Бæр- зы уисæй рæхисыд. 14. Уазалзæрдæ. 15. Лымæ- над, хæларæд. 16. Стыр донuat Канадæйы. 18. Æмткæй. 21. Цæугæдон Болгарийы. 22. Къуыбыр, къуыпп. 25. Тæфсæджы хос. 26. Ирон хæринаг. 27. Хуымацы хуыс. 28. Æвду- зæн, æлхынц. 29. Æмбис. 30. Уæлбæрц, фæгæй фыл- дæр. 31. Æрхорд. 32. Æв- зонг, æрыгон. 33. Хъæу Хуссар Ирыстоны. 34. Хъæу Уæллаг комы. 37. Те- бæ, алгъац. 38. Бæлас. 41. Музыкылон дзуама, салам ныхас. 43. Рагъхæд. 44. Гуызæвæгæнæг. 45. Рæх- уыст. 46. Цæугæдон Крас- ноярскы крайы. 50. Сын- тæгæмбæрзæн.

БЫНЫРДÆМ: 1. Саха- ты хай. 2. Æдзът, æнæны- мад адæймаг. 3. Нымæц. 4. Сахъах Хуссар Гре- цийы. 5. Æнæаххос, æнæ- лад. 7. Æнæмбæргæдзи- над, хуырымæдзинад. 8. Шторæ. 9. Æвæгæс, дзæ- гъæл. 10. Цæрæгæй Афри- кæйы. 11. Цæугæдон Кæ- сæджы. 12. Сывæллонны хъæзæн. 16. Фæллад, фæл- мæцыл. 17. Бæрæгбонны зады хардз. 19. Тыхми, тыхдзинад. 20. Чызы дæт- тæ. 22. Рæвдыд, талас. 23. Ирон хæринаг. 24. Курорт Абхазы. 35. Уисæй, æф- сæйнагæй физонджытæ- гæнæн дзуама. 36. Но- гуырд лæппу, сывæллон. 39. Æдзæх хæринаг. 40. Уырынгон. 41. Горæт Ин- дийы. 42. Гобаны цар. 47. Дзыллæ. 48. Ирон фыс- сæджы ном. 49. Джыбы.

Сидт

Зынаргъ

Цæгат Ирыстон-Аланийы цæрджытæ!

Æрæджы Хъæдгæроны фыдбæллæх æрцъд — газы срамыгъды ахосæй æвирхъуæй фæмард æрыгон сылгоймаг Хадыхаты-Зыккыуыты Зитæ Ирбеджы чызг. Йæ фæстæ базæд фондз æнахъом сабийы. Хистæрыл цæуы 15 азы, кæстæрыл — æдæппæтæй дыууæ майы.

Хадыхаты бинонтæ хæдзар сæ кадавар æхцайы фæ- рæзтæй балхæдтой, æмæ йæ хуыди сцалцæг кæнын, срамыгъды фæстæ та сын уый дæр нал ис. Æппæтадæмон æхсæнадон змæлд "Иры Стыр Ныхас" сиды республикæйы æппæт хорзæрдæ цæрджытæм, уагдæттæ, куыстæттæ æмæ организациы разамон- джытæм Хадыхаты бинонтæм материалон æгъдауæй фæкæсынмæ. Нæ фыдæлты бафæзмæ — зиу ракæ- нæм æмæ не 'хуысы къух бадарæм, фыдыбылызы ахæсты чи фæци, уыцы сывæллæттæм. Иумæйаг хъару- тæй, мæгуыр, хысмæт уæззау цæф кæмæн ныккодта, уыцы Хадыхаты бинонтæн, æнæмад æмæ æнæхæдза- рæй цы сывæллæттæ баззæдты, уыдонæн бахуыс кæнæм аккаг цæрæнуат балхæнынмæ.

Фæрæзтæ барвитын æмбæлы "СБЕР"-ы картæ- мæ ахæм номырымæ: 4276600025857232, кæнæ та телефоны ахæм номырымæ: 79888775522 Зы- ккыуыты Чермен Ирбеджы фырт.

Арфæ кæнæм, ацы хуыддаджы чи бацархайа, уыдонæн.

Газет "Рæстдзинад"

хицæн адæймæгтæ, куыстæттæ, кооперативтæ, алыхуызон фирмæтæ, кинотеатртæ, клубтæ æмæ салонтæй асламдæр æргътæй ис алыхуызон хуы- сынгæнинагтæ — бæрæгбæттæ, кувæдтæ, чын- дзæхсæвтæ æмæ райгуырдæн бонты фæдыл арфæ- тæ, тæфæрфæстæ, мысæн бонты æрмæджытæ, реклама, уымæ — газеты радон, науæд та хæстæг- дæр номыртæм.

КУСГÆ БОНТÆ — куйырисæр, дыццæг, æртыц- цæг, цыппæрæм, майрæмбон (9 сахатæй 18 сахат- мæ).

25-67-03

Номыры радхæссæг редактор — **Касаты Батрадз**.
Рауагъды редактор — **Гæззаты Фæтмæ**.
Дизайн: 1-аг æмæ 2-аг фæрстæн — **Халиты Изæ**;
3-аг æмæ 4-æм фæрстæн — **Гуычмæзты Зæринæ**.
Корректортæ: 1-аг æмæ 2-аг фæрстæн — **Дзоуыты Тæмæ**;
3-аг фæрстæн — **Гаглойты Наталæ**;
4-æм фæрстæн — **Кæлухты Фæтмæ**.

"Рæстдзинад" цæуы къуыри 5 хатты
Газет уадыз РЦИ-Аланийы Мыхуыр æмæ
дзыллон коммуникацы комитет.

Газет регистрационд æрцъд Бастдзинад,
информацион технологитæ æмæ дзыллон
коммуникацы къабазы архаймæ цæстдæр
федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы
2023 азы 10 октябры
(регистрацион номыр ПИ № ТУ 15-00162)

Сæйраг
редактор
ХОЗИТЫ
Барис

Сæйраг редакторы исæн уат — 25-96-27.

Сæйраг редакторы хæдидæг: **Бутаты Эльзæ** — 25-63-19. Бæрзон нымæрдæр: **Гапбаты Алетæ** — 25-93-68. Сæрмагонд фæрсты редактор: **Сланты Аслан** — 25-94-37. Шеф-редактортæ: **Касаты Батрадз** — 25-93-74, **Абайты Эдуард** — 25-99-33. Рауагъды редактортæ: **Баскаты Эльзæ, Гæззаты Фæтмæ** — 25-91-89. Сæйраг бухгалтер: **Дойаты Ленæ** — 25-94-19. Сæрмагонд уацхæссæг: **Гасанты Валери** — 25-91-92. Уацхæсджытæ: **Саутæты Тамилæ, Баскаты Уырымæг** — 25-96-31, **Гугкаты Жаннæ** — 25-96-50, **Дедæгкаты Зæлинæ** — 25-94-57, **Хъойбайты Галинæ** — 25-90-54, **Мамиты Лолитæ, Цæгæраты Эльмирæ** — 25-96-16, **Хæмчыты Морис** — 25-91-92, **Хуыбаты Ларисæ** — 25-96-31. Кæмисæг: **Хъайыртæ Дианæ** — 25-91-92. Сайты редактор: **Хозиты Дæрассæ** — 25-90-54. Рекламæйы хайд: **Бызыккаты Земфирæ** — 25-67-03. Корректортæ — 25-93-36, компьютерон цех — 25-93-97.

✓ Нæ газетæй ист æрмæгæй æндæр мыхуырон рауагъды пæддгонд куй цæуа, уæд хуамæ æнæмæнг бæрæггонд уа, "Рæстдзинад"-æй йæ кæй систой, уый.
✓ Фыстæджытæ, къуыфистытæ, къам- тæ æмæ нытæн рæнцъи нæ дæттем, стай сæ автортæм дæр фæстæмæ не 'рви- тæм.
✓ Газеты цы æрмæджытæ рацæуа, уы- донæн бæрæгдзинад хæссынц сæ автортæ.
✓ Реклама æмæ хуысгæнинагты тыххæй "Рæстдзинад"-ы редакци йæхимæ бæрæгдзинад нæ исы.

Редакци, рауагъдæд æмæ типографийы адрис:
362015,
РЦИ-Алани,
г. Дзæуджыккæу,
Къостайы
проспект, 11.
Мыхуыргонд цæуы акционерон æхсæнад "Ирыстон- полиграфсервис"-ы

Офсетон мыхуыр 1.88 мыхуырон сыфы.
Газет цæуы къуыри фондз хатты.
Индекс 53901. Тираж 3062.
Закæз № 111.
Мыхуырмæ хуамæ фыст æрцæуа — 18.00.
Мыхуырмæ фыст æрцъд — 18.00.
Email: rastdzinad@mail.ru
Сайт: www.rastdzinad.ru